

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni ček račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Vzklik japonskega državnika

„Nočemo vojne, ker nikomur ne koristimo“

Ozadje japonske vladne krize: borba za morje

London, 6. julija. V torek je prispela iz Tokia vest, da je vlada 74 letnega admirala Saita demisionirala. Ta demisionija je posledica velikega japonskega skandala Staviskij, o katerem se je že dolgo govorilo. V ta skandal niso zapleteni samo nekateri ministri prejšnjega kabineta, ampak, kolikor je dosedaj znano, tudi nek minister dosedanje vlade kakor tudi več uradnikov finančnega ministrstva, med njimi v prvi vrsti podtajnik financ Kuroda. Zunanje politične posledice ta kriza ne bo imela, četudi bi se zunanji minister Hirota ne povrnil na svoje mesto. Je pa skoro gotovo, da Hirota, ki ima zelo dragocene zveze z Rooseveltom, ostane. To zahteva sedanji resni mednarodni položaj, v katerem je za Japonsko velike vrednosti, da si ohrani naklonjenost predsednika Združenih držav severne Amerike.

Angleški načrt

Zelo resen trenutek bo namreč prišel, ko bodo odpotovali delegati japonske vlade v London, kjer se vršijo med Anglijo in Ameriko predrazgovori za nameravano pomorsko konferenco, ki naj bi se sklicala še letos. Stvar je v tem, da je Anglija neprekljeno sklenila, da znatno poveča tako svoje armado kakor letalsko eskadro in mornarico. To hoče Anglija izvesti, še preden se sestane pomorska konferenca, katera bi bila, kar se tiče vprašanja razmerja med vojnimi brodogradilnicami, na ta način postavljena pred gotovo dejstvo. Anglija namreč pravi, da ni izključeno, da bi se tudi pomorska konferenca končala z neuspohom, ona pa ne more odlašati z uresničanjem svojega oborožitvenega načrta, ki ne dovoljuje nobene zamude. Anglija je sklenila:

1. da čim močneje utrdi svojo obalo, da se zagotovi pred eventualnim izkrcanjem sovražne vojske in letalskimi napadi;
2. da svoje letalske sile pomnoži tako, da bo britanska letalsko brodogradnja močnejša od vsakega drugega;
3. da zviša število vojnih ladij velikega tipa od 50 na 70.

Angleško brodogradnja na Daljnem vzhodu

To je program, od katerega Anglija v nobenem primeru ne bo odstopila, naj se potem pomorska konferenca posreči ali ne posreči.

Japonska in Amerika prav tako

Prva naravna posledica tega bo, da tudi Japonska ne bo odstopila od svoje znane zahteve, da se ji mora dovoliti na morju enako močno brodogradnjo, kakor ga ima Anglija, oziroma Amerika. To tem bolj, ker je Amerika v svojih zadnjih razgovorih s Tokijem odklonila predlog Japonske, da naj si Japonska, Amerika in Anglija razdelijo med seboj interesne sfere na Pacifiku, tako, da bi bil v bodoče vsak konflikt izključen. Ker Japonska

zahteva, da bi morala v tem primeru Anglija zapustiti svoje postojanke v Kitaju, in ker spada med japonske zahteve tudi to, da bi morala Amerika razdeliti sfero svojih političnih in trgovskih interesov na Kitajskem med seboj in Japonsko, zato o kakšnem uresnitvenju japonskega predloga a priori ne more biti nobenega govora. Zato pa tudi ni pričakovati, da bi Japonska odstopila od svoje zahteve po pariteti svojega vojnega brodogradnjskega in angleškega.

Japonska ima močno nacionalno vlado

Takšen je zunanje politični položaj. Kar se pa tiče notranje politike, se je splošno mislilo, da bo cesar poveril vlado zopet admiralu Saito. Toda veliki finančni skandal, radi katerega je Saito podal ostavko, ker je bil vanj zapleten nek član njegovega kabineta (finančni minister Takahaši), najbrž pa še kdo drugi, je zavzel tako velike dimenzije, da je povratek admirala Saita postal nemogoč. Zato je cesar poveril sedaj vlado admiralu Okadi, ki uživa velike simpatije v vojaških, predvsem pa v mornariških krogih, ker je bil tako v kitajsko-japonski kakor v rusko-japonski in v svetovni vojni. Sodeč po tem, bo Okada sestavil tako zvano »močno nacionalno vlado«, čeprav ne bo fašistična, kakor bi nekateri, zlasti mlajši vojaški krogi, želeli. Za svetovno javnost pa je najbolj važno, da bo Okada proslil zunanje ministra Hiroto, da obdrži svoj portfelj. Ker je brez dvoma, da je cesar poveril Okadi vlado šele potem, ko se je posvetoval s 86 letnim princem Saionijem, smemo biti pomirjeni glede zunanje politike novega kabineta, ki bo prav tako težil po mirnem razpletu obstoječih zunanjih problemov, kakor se je bil trudil za to Saito. Saito je bil še par dni poprej, nego je demisioniral, inozemskim časnikarjem izjavil: »Vojne ne bo, mi je nočemo, ne sme biti, ker bi nikomur ne koristila.« Istih načel je gotovo tudi njegov naslednik, ker bi mu sicer cesar ne zaupal vlado; cesar pa se vseskozi ravna po nasvetih princa Saionija, ki je brezpogojno za mir.

Baltska konferenca

Kaunas, 8. julija. TG. Danes se je začela v zunanjem ministertvu konferenca treh baltskih držav, ki ima namen ustvariti predpogoje za skupno politično sodelovanje. Litvo zastopa minister Lorzaitis. Letonsko minister Moniers in Estonsko minister Laretei. V uvodnem govoru je litovski zunanji minister podčrtal, da imajo države, ki se konference udeležujejo, namen ustvariti boljše mednarodno organizacijo, ki bo branila mir v tem delu Evrope.

Politična organizacija Balkana

Dunaj, 8. julija. TG. Iz Sofije poročajo agenciji »L'Echoc«, da razvoj, ki je na Balkanu začel s podpisom balkanskega sporazuma, teče dalje. Med državami balkanskega sporazuma vlada duh vzajemnega sodelovanja in se sedaj iščejo načini, kako bi mogli pritegniti še Bolgarijo k temu velikemu mirovnemu delu za svobodo Balkana in za neokrnjenost njegovih političnih meja. Neumne pa in iz zraka vzete so novice nekaterih inozemskih listov, da ponujajo Bolgariji, ki kot taka ne mara vstopiti v balkanski sporazum, a je pripravljena, da z vsako balkansko državo posebej sklene nenapadalne pakte, celo vojaške zveze. Res pa je, da se balkan-

Bolgari iščejo izhoda na morje

Pogajanja med balkanskimi državami za utrditev miru in reda

ske države trudijo, kako bi mogle na nekak način zadovoljiti Bolgarijo, da bi dobila svoje izhodišče na Egejskem morju, ki ga tako želi in ki je njenemu gospodarstvu potrebno. Baje se vršijo v tem pravcu tudi razgovori med onimi balkanskimi državami, ki so na tem vprašanju neposredno zainteresirane. Za časa svojega bivanja na Balkanu, je francoski zunanji minister Barthou imel priljubljenost, da se natančno pouči o balkanskem sporazumu in o stališču Bolgarije in da skuša s svojimi nasveti olajšati razvoj, ki so ga tako srečno započeli pionirji zblizanja balkanskih narodov.

Ukrepi bolgarske diktature

Revolucionarna makedonska stranka je končno razpuščena

Sofija, 8. julija. TC. Nocoj je izšlo tudi uradno poročilo odbora protogerovistov, ki ga je javnost pričakovala še par dni. V uradnem poročilu beremo, da se revolucionarna stranka Makedoncev na podlagi čl. 14 vladnega dekreta o organizaciji revolucionarnih Makedoncev razpušča. Uradno poročilo poziva vse Makedonce, da ostanejo dobri bolgarski državljani, da naj opustijo vsako nadaljnje revolucionarno delovanje. Ker se imenovano uradno poročilo nanaša izrecno le na Bolgare, sklepajo iz tega, da ostanejo izvenbolgarske makedonske organizacije še vedno neokrnjene. Zastopniki raznih delavskih sindikatov, ki so prej politično pripadali različnim političnim strankam, oziroma so bil politično nevtralni, se pola-

Kmetje v berlinski okolici stavkajo

Berlin, 8. julija. m. Ze dva dni kmetje iz berlinske okolice niso pripeljali na berlinske trge krompirja in drugih važnih življenjskih potrebščin, predvsem zelenjave. Kmetje so namreč sklenili, da stopijo v stavko, ki bo trajala vse dotlej, dokler vlada ne prekliče svojega sklepa, po kateri so cene krompirja in ostalim živilom maksimirajo. Poleg tega zahtevajo kmetje, da vlada prekliče tudi svoje predpise, po katerih se morajo živila prodajati v omotih, kar povzroča silno komplicirano prodajo, ki je zvezana s precejšnjimi stroški. Zaradi pomanjkanja krompirja in glavnih živil je nastala v prestolnici pravcata panika. Veliki hoteli in gostilne danes sploh niso izdajali hrane, pa tudi v mnogih zasebnih hišah se ni kuhalo. Vlada grozi kmetom z najostrejšimi kaznimi, če ne bodo takoj prenehali stavkati.

Hitler je prenesel denar svoje fašistične stranke v Italijo

Pariz, 8. julija. TG. Agencija »Radio« poroča, da je nemški državni kancler pred par dnevi poslal 1 milijon dolarjev, ki predstavljajo izredni podporni fond nemške fašistične stranke, v Italijo, ker denar v Nemčiji ni več varen.

Göring se zahvaljuje

Berlin, 8. julija. AA. Predsednik pruske vlade Göring je izdal na vse osebe pruske državne policije okrožnico, v kateri izreka policiji priznanje za prizadevanost in požrtvovalnost pri nedavnih resnih dogodkih. Od najvišjega policijskega uradnika pa do najmlajšega policajca-pripravnika, pravi med drugim Göring, so vsi brez razlike izpolnili svojo dolžnost.

Samoumor Rhömove matere?

Pariz, 8. julija. AA. Po vesteh iz Dunaja tamkaj trde, da si je mati pokojnega stotnika Röhma, bivšega načelnika štaba napadalnih čet, večeraj sama vzela življenje.

Red v Amsterdamu

Pariz, 8. julija. AA. Po najnovejših vesteh iz Amsterdamu se zdi, da so tam že napravili red in mir in da sta policija in vojska gospodar položaja. Surovi je izšlo uradno poročilo, da je bilo pri večerajšnjih in predvečerajšnjih neredih ranjenih skupaj 41 oseb, štirje so pa mrtvi. Vendar trde, da je razen teh še mnogo drugih ranjenecv, ki se niso prijavili oblastem in se zdravijo doma, tako da je dejansko število ranjenecv mnogo večje od tistega, ki ga navaja uradno poročilo. Vse kaže, da je veliko število vojakov, ki so jih pozvali v Amsterdam, napravilo vtis na nemirne elemente, tako da so opustili nadaljnje poskuse za prirejanje izgredev.

Vzlie temu misli vlada, da niso izključene nove demonstracije; zato je večeraj sklenila okrepiti amsterdamsko garnizijo še z novimi četami iz tujih držav.

Večeraj so se pripetili večji neredi tudi v prestolnici Haagu. Več ljudi je ranjenih, mnogi med njimi zelo nevarno.

Reakcija proti lašizmom

Sunek na levo v Varšavi

Maršal Pilsudski želi povratek k demokratičnemu vladanju in k spoštovanju pravic narodnih manjšin

Dunaj, 8. julija. b. »Der österreichische Volkswirt« poroča iz Varšave, da zadnji notranje politični dogodki dokazujejo, da stojimo na Poljskem pred močnim političnim sunkom na levo. Novo imenovani notranji minister Koscialkowski, ki je bil dosedaj občinski komisar za Varšavo, spada med one politike, ki Pilsudskijevo diktatorstvo smatrajo samo za prehodno potrebo, ki mora nekega dne, kadar bodo razmere dovolile, prenehati in napraviti prostora za demokratično vladanje. Deležal je tudi dolgo časa kot upravni uradnik v vzhodni Poljski, kjer ni odobral nasilstev proti narodnim manjšinam in je večkrat zahteval, da je treba na tej meji iskati sporazuma z njimi. Maršal Pilsudski je te dni tudi zavrgel tisti del predloga o novi ustavi, neke vrste s izbrani ali elitni senata, ki naj bi ga volili samo nekateri, posebno

zaslužni volilci. Ta predlog, je rekel maršal, je nemogoče in nepravilno in je zahteval, da naj se sestavi volilni red, ki bo predpisal, da morata vsaj dve tretjini senata in vsa narodna skupščina biti izvoljena na podlagi splošne volilne pravice. Samo eno tretjino senata bi imenoval predsednik države. Tudi na zahtevo maršala Pilsudskega je bilo nekaj važnih mest v notranjem ministertvu, kakor tudi po gospodarskih ministertvih zasedeno od ljudi levičarskega naziranja, ki odklanjajo nacionalno gonjo in fašistične načrte. Ministrstvo za poljedelstvo je dobil nekdanji voditelj malokmetjske demokratične stranke, socialno ministertvo pa je prevzel nekdanji socialdemokrat in bivši član sovjetskih komisarjev v Ukrajini. Vlada je izdala tudi navodila, naj se vsaka nasilstva proti opozicijskim strankam ustavi.

Konec vojne v Arabiji

Prvič se v zgodovini zopet omenja bratstvo arabskih narodov

Ibn Saud in njegova sinova

Kairo, 8. jul. TG. Dne 28. junija je bil podpisan mir med vojskujočimi strankami v Arabiji. Besedilo mirovne pogodbe je bilo objavljeno v tujkajšnjih listih šele danes. Mirovna pogodba je bila podpisana v mestu Taif in bo nosila tudi to ime v zgodovini. Mir je sestavljen tako, da prav za prav ni govora o zmagovalcih in premagancih. Meje držav, ki so se vojskovale, ostanejo iste, tako, da ni nobenih sprememb glede ozemelj, s to izjemo, da mora Ibn Saud izprazniti vse jemenitsko ozemlje, ki ga je v teku vojne zasedel, medtem ko se Iman iz Jemena obveže, da opusti za nadalje vse zahte-

ve glede pokrajin Asir in Nedžran. V členu 23 se obe državi tudi zavežeta, da ne bosta kakšni tretji državi dajali ugodnosti, ki bi jih istočasno ne ponudili tudi druga drugi. Obe državi se nadalje obvežeta, da bosta odslej naprej v zunanji politiki vedno zasledovali skupne interese Arabije in Arabcev in da ne bosta iskali zvez z inozemskimi državami, ki bi lahko eni ali drugi od držav-podpisnic škodovali. V primeru, da bi kakšna tuja država napadla eno ali drugo od obeh držav, mora nena padna ostati vsaj nevtralna, ne sme se pa nikdar družiti z napadajočo inozemsko državo. Pogodba je sklenjena za dobo 20 let in predstavlja v zgodovini Arabije dogodek dalekosežnega pomena. Kajti prvič v zgodovini se govori v tej pogodbi o »arabskem bratstvu« in o »skupnosti vsega islamca in o »muslimanski družini«. Odslej bodo morale svetovne velesile resno računati z novim pokretom, ki vstopa v zgodovino, namreč z zedinjenim arabskim pokretom, ki se bo iz Arabije brez dvoma razširil tudi na vse druge države muslimanskega porekla.

Anglija in Francija sklepata zvezo

Pariz, 8. jul. AA. Francoski zunanji minister Louis Barthou se pripelje v London drevi ob 23. Z njim potujejo njegovi tovariši, mornariški minister Pietri, glavni tajnik zunanjega ministertva Léger in ravnatelj v zun. ministertvu in delegat na razorožitveni konferenci Massigli. Francoske goste bosta na železniški postaji sprejela zunanji minister sir John Simon in francoski poslanik Corbin. Po medsebojnem pozdravu se bodo Barthou, Pietri in njuni spremljevalci odpeljali na francosko poslaništvo in tam prenočili. Jutri se začne konferenca med francoskimi in angleškimi ministri. Barthou se vrne v Pariz v četrtek.

Hlinka o sodelovanju med Čehi in Slovaki

Praga, 8. julija. TG. Današnja »Prager Presse« poroča iz Ružomberka, kjer prebiva in deluje vodja Slovakov prelat Hlinka, da so se vršile velike prisrčne slovesnosti k 70 letnici zaslužnega slovaškega voditelja. Posebno je bil prelat Hlinka ganjen, ko se mu je poklonila mladina, ki ji je v krajšem nagovoru izjavil, da od sreča želi, da bi se na Češkoslovaškem ustvaril enoten katoliški blok, ki bi lahko s ponosom nosil ime bloka pravčnosti in krščanske vzajemnosti. On je načelno pripravljen, da začne pogajanja s češkoslovaško

vlado za aktivno sodelovanje z vladnimi strankami, samo je treba prej še najti za to ugodnih okolnosti. Velike svečanosti v Ružomberku torej niso samo izraz neomajne vdanosti slovaškega naroda svojemu staremu voditelju, ampak tudi viden izraz za vstajenje nove politične mentalitete med Slovaki, ki ne izključujejo več sodelovanja s Čehi, marveč iščejo, seveda pod gotovimi jamstvi, načinov in potov za aktivno sodelovanje slovaškega naroda pri vodstvu skupne države.

Proščenje pri sv. Cirilu in Metodu

Lep sprejem nadškola dr. Jegliča - Pontifikalna sv. maša - Veličastna procesija sv. Rešnjega Telesa zvečer je zaključila slovesnosti

Ljubljana, 8. julija.

Ves zadnji teden je bežigradska župnija preživela v slovesnem razpoloženju. Ves teden so se v novem svetlišču sv. Cirila in Metoda vršile pobožnosti, romariji so prihajali od vseh krajev domovine. Bežigradci sami pa so z največjo vnemo in ljubeznijo dajali duška odkritemu veselju, da je njih darna želja uresničena. Nova cerkev je bila tako ves teden obilno obiskovana od pobožnih vernikov, domačinov in gostov. Vsaka izmed ostalih ljubljanskih župnij je pretekli teden napravila k svoji novi sestri v severni mestni del skupen obisk.

Višek in zaključek vseh teh zunanjih slovesnosti pri sv. Krištofu pa je bil danes, ko se je k novim župljanom pripeljal na obisk nadškof dr. A. Bonaventura Jeglič, ki se je že v soboto pripeljal iz Gornjega grada v Ljubljano, kjer je v škofjskem dvorcu prenočil. Danes nekoliko pred deveto uro pa se je pripeljal k novi cerkvi; spremljal je svojalega kneza g. ravnatelj Jagodič.

Pred okrašenim župno cerkvi so pričakovali visokega gosta že vsi zbrani župljani, množica narodnih noš ter najmlajša armada malih klarin in frančiškovi križarjev. Slikovito pestra množica, ki so ji dali poseben povdarek številni otroci z rožami in cvetjem, ki so ga ob priložnosti nasuli visokemu cerkvenemu knezu na pot. Skozi od škofije do Bežigrada so spremljali kočijo z nadškofom okoliški fantje v narodnih nošah, jezdec na konjih.

Razen župljanov in domačega gosp. župnika p. Kazimirja Zakrajška so pričakovali visokega cerkvenega kneza pred novo cerkvijo tudi še stolni prošt g. Ignacij Nadrah in stolni kanonik gg. dr. Mihael Opeka, Alojzij Stroj in Jožef Vole. Pred cerkvi je nadškofa dr. Jegliča pozdravil v imenu župljanov cerkveni ključar, odvelnik g. dr. Stanko Žitko, rekoč:

»Prezvišeni g. nadškof!

Nova bežigradska fara sv. Cirila in Metoda Vas pozdravlja prvič v svoji sredi, odkar je bila ustanovljena, kot visokega cerkvenega dostojanstvenika, kot nadpastirja, ki je dal prvo pobudo in napravil prve korake za ustanovitve samostojne bežigradske fаре, posebno pa kot svojega tako spoštovanega in ljubljenežnega duhovnega očeta.

Prezvišeni! Kakor vsaka katoliška manifestacija, tako je tudi posvetitev nove župne cerkve sv. Cirila in Metoda pokazala, da je katoliška zavest med slovenskim narodom močna, pokazalo se je zopet, da ne govorijo zastojni o katoliški Sloveniji, Slovenija je in bo ostala katoliška in smo na to bolj ponosni, kakor na vsako drugo odliko. Zavedamo pa se, Prezvišeni, da je v veliki meri Vaša zasluga, da je Slovenija tako katoliška. S svojim smotrenim delom, spremljanjem od vztrajne molitve, s svojo neutrudljivostjo in odločnostjo, s svojim skrbnim očesom, ki je sledilo vsakemu pojavu v življenju slov. naroda, zlasti pa s svojo veliko ljubeznijo do slovenskega naroda ste mogli ohraniti in Slovenščini verski čut njihovih prednikov, obenem pa ste položili trajne temelje za dosledno, brezkompromisno katolištvo v duhu papež-

kih okrožnic, ki nam v sedanjih razburkanih dneh kažejo edino pravo pot.

Bodite zato, Prezvišeni, od nas tako iskreno in s takim spoštovanjem pozdravljeni, kakor pozdravljajo najhvaležnejši otroci svojega najboljšega očeta in blagoslovite nas, da bi vedno živeli tako, kakor ste nas učili!

Nadškof dr. Jeglič se je nato, kljub visokim letom ves svež in krepak, kakor je zmerom bil, zahvalil vsem župljanom za tak lep sprejem ter govorniku za izrečene besede: Rekel je: »Rad sem prišel sem, da se tu v tej cerkvi z Vami vred spomnim v molitvi in sveti daritvi svetih bratov, slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Oba svetnika imata največji zaslug, da smo Slovenci in sploh Slovani postali katoličani. Prepričan sem, da tudi v nebesih z molitvijo spremljata prizadevanje katoliških Slovencev, katerim sta v življenju posvetila svojo ljubezen. Zato se prav posebno veselimo tega praznika, te nove cerkve sv. Cirila in Metoda, ki ste jo s tako vnemo in s tolikimi žrtvami zgradili. Želim, da bi tudi v naprej naša zvestoba do bratov sv. Cirila in Metoda ostala tako goreča, da bi se zmerom vsi v molitvi obra-

Jubilej Mengeške godbe

Mengeš, 8. julija.

V proslavo 50letnice svojega godbenega društva si je Mengeš nadel praznično lice. Ves prostrani trg je bil v zastavah, mlajših in slavolikih, od vseh strani so prihitali gostje in prijatelji godbe na veliko slavnost. Mengešani so se z veliko vnemo pripravljali že cele tedne, da dostojno sprejmejo številne goste pod svojo gostoljubno streho. Pripravljali odbor pod predsedstvom tovarnarja g. Alojza Kanca st. je imel polne roke dela, požrivalo pa so mu priskočili na pomoč vsi Mengešani, da je bila proslava za Mengeš res velik praznik, kakršnega v svoji zgodovini brez dvoma še ni doživel.

Kot uvod v proslavo je bil koncert Mengeške godbe in pevskega društva na dvorišču tovarne Stemberger in Melitzer. Koncert, ki je bil rekorderno obiskan, je prenašal tudi Radio Ljubljana. Po koncertu je bila bakljada po trgu. Zjutraj je Mengešane zbudila godba, ki je zaigrala bučnico. Krasnno poletno jutro je obetalo, da bo svečana proslava zlatega jubileja Mengeške godbe polna solnca in veselja. Že od zgodnjih jutranjih ur je bil prijazen trg živahno razgiran. Prihajali so že prvi gostje, godbe iz Polja, Viča, Vrhnike in Cerkevja pa so vkorakale v trg ob zvokih veselih koračnic. V dolgem sprevedu so odkorakali Mengešani ob 9 na kolodvor k sprejemu gostov iz Ljubljane, nato pa so jih popeljali po 2 km dolgi cesti v slavnostno okrašen Mengeš. Spreved so tvorili konjeniki, za njimi pa so koračale godbe iz Polja, Domžal in Mengeš in izmenoma igrale

žali na nju, da bi kot slovanska apostola izprosila pri Bogu versko združenje vseh Slovanov.

Potem je knezoškof s spremstvom odšel v cerkev, kjer je najprej pridigal g. dr. Opeka o temeljitosti katolištva, ki mora biti brezpogojno, za vsakega enako. Take temeljitosti v dogmah in morali smo dolžni prav zaradi spoštovanja do svetih bratov sv. Cirila in Metoda. Po pridigi je daroval nadškof dr. Jeglič slovesno pontifikalno sveto mašo. Pri maši je pel bežigradski cerkveni zbor, pomnožen z vojaškim orkestrom. Zbor je vodil pevovodja g. Puš.

Po končani sv. maši je visoki gost še nekaj časa ostal pri sv. Krištofu ter se zanimal za vse podrobnosti nove stavbe ter za cerkveno življenje v župniji sploh. Prezvišeni ostane v Ljubljani še jutri ves dan, v torek popoldne pa se skupaj z g. ravnateljem Jagodičem odpelje z letalom na Sušak, odkoder bo šel na božjo pot na Trsat. Hotel je sicer odleteti že jutri, pa so vsi prostori na letalu bili že zasedeni. To bo prva pot nadškofa dr. Jegliča z letalom.

Popoldne ob 4 je obiskala novo župnijo sv. Cirila in Metoda predmesna župnija sv. Antona na Viču. Pridigoval je frančiškanski gvardijan p. Gabriel Planinšek o temi »Sv. Ciril in Metod, zgleda dela za zveličanje duš«. Zvečer ob 7 je bil zaključni govor domačega g. župnika p. Kazimirja Zakrajška, nato pa se je razvila ob bežigradskih ulicah veličastna teoforična procesija z lučkami, katero je vodil stolni prošt g. Ignacij Nadrah. S tem je bila zaključena osmima posvečenja nove župne cerkve sv. Cirila in Metoda.

koračnice. V sprevedu je bilo nad 200 pesirih narodnih noš.

Sredi Mengeša, pred visokim Marijinim spomenikom, se je spreved ustavil. Z balkona nedavno renovirane Funktove restavracije je v imenu Mengešanov in pripravljalnega odbora pozdravil akademik g. Cene Funtek vse goste in bratska godbena društva, posebej pa še visokega svetnika g. Svetka, zastopnika g. bana, ki je bil pokrovitelj jubilejne proslave Mengeške godbe. Po pozdravnem nagovoru je spreved, kateremu so se priključile še 4 godbe, odkorakal pred župno cerkev k maši, ki jo je na prostem pred cerkvijo bral stolni dekan g. dr. Fran Kimovec. Med mašo je pod vodstvom g. Liparja pel pevski zbor ob spremljevanju Mengeške godbe. G. stolni dekan dr. Kimovec je imel kratek nagovor o lepoti petja in godbe pri službi božji.

Po končani službi božji je izrekel iskren pozdrav vsem kapelnik Mengeške godbe g. Peter Lipar in prebral vse pismene in brzojavne čestitke, ki jih je prejela godba ob svojem jubileju. Nato je imel lep govor g. dr. Anton Dolinar, ki je častital k jubileju godbi in njenemu vrlému kapelniku g. Liparju. Povdaril je, da je bilo živahno delovanje godbe vedno v čast in ponos prijaznemu Mengešu in ji je želel še mnogo uspehov. Višji svetnik g. Svetek je v imenu g. bana izrazil Mengeški godbi pozdrav in čestitke. Zatem je bila odposlana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju.

Številni gostje in vseh 8 godbenih društev, ki so že popoldne prihitali v Mengeš, so se popoldne zatekli v znane Mengeške restavracije in gostilne, kjer so bili prijazno in gostoljubno postreženi. Popoldne pa so se zbrali v Staretolem drevovedu, odkoder je odkorakal po trgu veličasten spreved kakršnega redko vidiš v podeželskih krajih. Na čelu so jezдили konjeniki, za njimi pa je strumno stopala Mengeška godba s kapelnikom g. Petrom Liparjem na čelu. Za godbo so koračali ustanovitelji in prvi člani godbe. V sprevedu so šli zastopniki Mengeških društev, gasilske čete iz Mengeša, Stoba, Most itd. in izredno mnogo narodnih noš peš in na vozovih. Vseh je bilo nad 150, kar je tudi za tako slavnost zelo veliko število. V sprevedu je igralo poleg Mengeške še 8 godb in sicer iz Domžal, Cerkevja, Kamnika, Kranja, Senčurja, Vodič, Vrhnike in Device Marje v Polju. Toliko godb še ni bilo zbranih na kaki proslavi v kamniškem okraju.

Po obhodu je bila na Dornikovem vrtu velika veselica, na kateri je igralo vseh 9 godb. Kamniška in vrhniška godba sta odigrali lepo našudiran skupen koncert, ki je želel mnogo odobravanja. Veselica je bila izredno dobro obiskana, od vseh strani je prihitalo mnogo gostov. Izrečenih je bilo mnogo zdravje v čast Mengeški godbi in njenemu vrlému kapelniku g. Liparju. Bila je to lepa in prisrčna proslava jubileja požrivalnega dela in uspehov ki tudi zaupnej ne bodo izostali.

Koliko imamo židov

Belgrad, 8. jul. m. Po statističnih podatkih živi v naši državi okoli 70.000 Judov. Od teh je v dravski banovini 820, v drinski ban. 10.045, v donavski 18.580, v savski 19.575, v zetski 610, v moravski 586, v varždarski 759, v primorski 578, v Belgradu 8956.

Belgrad, 8. jul. m. S snočnim brzovlakom je prispelo semkaj okrog 100 češkoslovaških intelektualcev, po večini akademskih dijaštva, ki bodo prebili v naši državi tri tedne na počitnicah.

reči. Bral sem namreč, da je živel tam daleč nekje pred 100 ali 200 leti neki Gregor Mendel. Ta je bil že kot fantek prav brihten, tako da so ga starši sklenili poslati v šolo. Takrat namreč ljudje še niso zahtevali od šole, naj dela iz patentiranih tepev učenjake svetovnega slovesa, kakor to zahteva »moderna inteligenta«, ki ji kar ne gre v glavo, da bi moral postati hofratov nadebudni »jako kakšen dimnikar ali pa nežna hčerka sobarica, ampak so pošiljali v šole samo nadarjene fantke — dokaz, kako je bil tedanji svet še mračnijaški in nazadnjaški in neinteligenten. Mladega Gregorčka so torej poslali v šolo in fant je tako dobro napredoval, da je postal duhovnik ali modernoznanstveno: far. Tega pa še ni bilo dovolj; še v samostan je šel, da je postal kar dvakrat »far«, ki ni imel drugega opravka kakor na dan po 24 ur postaviti brez dela, namesto da bi hodil gledat nogometne tekme ali pa občudovat razne filmske zvezde.

Tako je torej prišlo, da je gospod Gregor postal po samostanskem vrtu, ker raste ni mogel, in gledal, kaj in kako tam vse rade: fižol, grah, plevel, pisane rože in ajbijs. Pa je začel, menda od samega dolgega časa, tisti fižol in grah in plevel in rože presajati, cepiti, precepjati in je gledal, kaj bo iz vsega tega. To je delal leta in leta, dokler ni spoznal, da rože ne dobivajo nikdar drugih barv kakor tiste, ki so jih imeli njihovi predniki, mlajši ali pa starejši, in da je torej vse podedovano že v kali.

Za ta opazovanja so se začeli počasi zanimati tudi naravoslovci, ki niso bili samostanci, pa so rekli, da ima pater Gregor prav. In so rekli ti ljudje, da to ne velja samo za rastline, ampak tudi za živali in za ljudi; česar ti tvoji predniki niso zapustili, ne moreš prineesti s seboj na svetli živali

Posvetitev letošnjih novomašnikov

Ljubljana, 8. julija.

Vinograd Gospodov je z današnjim danem zopet dobil 24 novih mladih delavcev, ki so bili danes jutraj posvečeni v ljubljanski stolnici. Izmed teh je 15 bogoslovcev ljubljanske škofije, 6 salezijancev ter trije cistercijani. Mašniško posvečenje so prečeli sledeči svetni duhovniki: Dolsina Ivan iz Velikih Lašč, Jenko Janez iz Mavčič, Kofalt Jože iz Semic, Oblak Janez iz Horjula, Orehar Anton iz Predoslja, Pregelc Janez iz Beguni nad Cerknico, Premrov Jože iz Cerknice, Turk Alojzij iz Prečne, Babnik Karel iz Melinji, Cepon Ludovik iz Horjula, Kopačar Milan iz Ljubljane-Siška, Stopar Anton iz Boštana, Zavbi Avgustin iz Zg. Tuhinja ter N. Bolonič iz krške škofije in Janežič Zitomir i. skopljanske škofije.

Učiteljska zborovanja

Ljubljana, 8. julija.

Danes popoldne se je v dvorani Delavcev zbornice nadaljeval in končal občni zbor učiteljev dravske banovine. Zborovanje je vodil g. predsednik Dimnik. Prebrana so bila poročila posameznih odborov, končno pa je bila izglasovana razrešnica vsemu odboru, vsakemu odborniku posebej pa izrečena pohvala. Vse popoldne so izpolnili razgovori o različnih notranjih vprašanih organizacije, zlasti o članarini, o brezposelnih skladih, o tečajih. Obširno so na zborovanju govorili tudi o razmerah v glavnem učiteljskem združenju v Belgradu. Zlasti predsednik g. Dimnik je do podrobnosti temeljito pojasnil stališče slovenskih delegatov, ki so ga zavzeli pri vprašanju predsednika g. Danjana Račiča. Končno so bile volitve glavnega, nadzornega in upravnega odbora. Po večini so izvoljeni vsi doseđani gg. in sicer: glavni odbor: Kumelj, Hočevar, Voglar; nadzorni odbor: Ivanjšič, Crnovška, Hajnssek, Mervar, Požar; v upravnem odboru: Dimnik, Verk, Peternel, Dobršek, Vudlerjeva, Zupančič Jože, Kmet, Bučar. Ob dveh popoldne je predsednik Dimnik skupščino zaključil. Posvetitev letošnjih novomašnikov.

Naši pravniki v Sofiji

Sofija, 8. jul. m. Danes ob 9 je predsednik vlade Georgijev sprejel vodstvo jugoslovanskih pravnikov, ki so prišli na obisk k bolgarskim pravnikom. Predsednik vlade Georgijev je ostal z vodstvom v daljšem razgovoru in se je zelo zanimal za razmere pravnikov v Jugoslaviji sploh, kakor tudi za razvoj jugoslovanske zakonodaje. Ob 10 se je v palači bolgarskih pravnikov vršila slavnostna akademija, ki so se je udeležili jugoslovanski gostje in veliko število bolgarskih pravnikov. Velika dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena Akademiji je prisostvoval poleg ostalih uglednih osebnosti tudi jugoslovanski poslanik v Sofiji Aleksander Cincar-Marković. Akademijo je otvoril Vladimir Adamov, ki je izrazil v imenu balkanskih pravnikov posebno veselje in zadovoljstvo, da so se jugoslovanski in bolgarski pravnik sestali. Na pozdrav Adamova je odgovoril dr. Politoo, nakar sta imela referate dr. Angeljinovič in dr. Fadenhecht, ki je prečital svoj referat o običajnem pravu v bolgarski zakonodaji, specialno v zvezi z rodbinskim dednim pravom. Dr. Angeljinovič je za referat o osnovnih načelih novega jugoslovanskega državlanskega zakona. Nato je bil banket, na katerem se je napilo več zdravje, pri katerih se je povdarjala želja po medsebojnem sporazumu obeh bratrstih narodov.

Zbor gledaliških igralcev

Skoplje, 8. julija, m. Danes je bil tukaj kongres gledaliških igralcev kraljevine Jugoslavije, na katerem se je prečitalo poročilo finančne sekcije, ki je bilo po krajši debati sprejeto. Sprejel se je tudi predlog ankete komisije, naj združenje gledaliških igralcev izdaja od časa do časa stanovski list. Enako se je sprejel predlog, da se pri združenju ustanovi zadruga za varčevanje. Plenum je nato sprejel resolucijo, v kateri se v glavnem zahteva: »Kartelirano upravljanje gledališča je silno »otežkočilo pravilno funkcioniranje odnosov članov državne uprave Narodnega gledališča, ker ustvarja kartelni sistem nesocialne pogoje gledaliških uslužbencev. Za novi sistem zadeva njih življenjske interese, pa tudi interese umetnosti. Kongres gledaliških igralcev radi tega obsoja ta pojav, posebno pa še namero upravnikov gledališč, da članom, ki obolijo, precentualno znižajo prejemke. Zaradi tega naproša jo gledališki igralci prosvetnega ministra, da razveljavi odloke upravnikov Narodnih gledališč.«

Dunaj, 8. julija, p. Mednarodni urad dela je izdelal statistiko zdravnikov v Evropi. Po tej statistiki je relativno največ zdravnikov v Avstriji, kjer pride na 766 prebivalcev že 1 zdravnik. Avstriji sledita Nemčija in Francija s 1300 in 1500 prebivalci na 1 zdravnika. Za primerjavo navajamo še, da pride v naši državi na 3500 prebivalcev 1 zdravnik.

Najnovejše sportne vesti

Poljska : Jugoslavija 10 : 5.

Zagreb, 8. jul. p. Pred številno publiko se je danes odigrala meddržavna hazenska tekma Poljska : Jugoslavija. Tekma se je končala z rezultatom 0 : 1 za Jugoslavijo (prvi polčas 6:1). Igra je bila lepa in o naši postavi je treba izreči ugodno sodbo. Igralke so se lepo živjele v igro, dobro in točno podajale. Tako obramba kot napad sta bila dobra. V drugem polčasu so igralce Poljakinje veliko boljše in so naše igralke popustile. Zato so tudi izvedle znatno manj akcij kot v prvem polčasu. Sicer so igralce tudi Poljakinje dobro, vendar se je videlo, da tako lepe igre od naše reprezentance niso pričakovale. V naši reprezentanci sta igrali tudi dve ljubljanki, ki sta bili med najboljšimi. Največ golov je zabil Kunečkova. S tem se je naša reprezentanca plasirala za svetovno prvenstvo v hazeni, ki se vrši dne 9. avgusta v Londonu v okvirju 4. ženskih iger.

Reprezentanca Belgrada : Reprezentanca Solija 3 : 1 (2 : 0).

Kakor je bilo pričakovati, je vladalo precej veliko zanimanje za tekmo. Na igrališču Jugoslavije se je zbralo nad 5000 gledalcev. Tekma je bilo zelo lepa in zanimiva. Solijsko moštvo se je predvsem odlikovalo s hitrostjo in požrtvovalnostjo. Belgrajski reprezentanci sta največ doprinesla igralca Lišević in Vujadinović, ki sta sploh bila najboljša igralca na polju. Lišević je dal oba gola v prvem polčasu, tretji gol pa je dal Vujadinović v drugem polčasu. Edini gol se dosegel Bolgari takoj v začetku drugega polčasa. Sodil je gosp. Vasiljevič dobro.

Tako naokrog

Pretekli četrtek je bilo v Ljubljani prav lepo; tako je bilo lepo, da kar ne morem popisati, kako je bilo lepo, tako je bilo lepo...

Ob lepih sončnih dneh dere v Ljubljani — in tudi v Mariboru, da ne bo zamere — vse na vodo, kar leze in gre, moški, ženske, otroci in psi. Moški, ker je med njimi od silne umazancev, ženske po starem receptu pesnika Ovida »... veniunt, spectantur ut ipsae,« otroci, da lahko komu nagajajo, psov pa itak ne sme nikjer manjkati. Meni pa za to ni nič; človek obsoja, kakor pravijo učenjaki, že sam po sebi skoraj iz same vode, pa se mi ne zdi vredno to vodo še posebej v vodi namakati.

Tako sem jo tudi v četrtek namesto v vodo rajši zavil v kavarno, kjer imajo prijetno senco in dobro črno kavo, to se pravi, črna je tista stvar že, če je pa res prava kava, pa ne vem. Jaz jo pa vseeno vselej naročim, že zato, ker velja že nekaj tednov sem tri in pol dinarja, torej pol dinarja več kakor prej, in človek, ki nekaj nase drži, kakor jaz, vendar ne bo očitno kazal, da mu je kaj za tisti novič, ker je navsezadnje čisto vseeno, ali ostanesh dolžan tri ali pa tri in pol dinarja.

V kavarni je bilo precej ljudi. Tudi nekaj muh je bilo notri, pa ne v kavi, ampak v kavarni. Nekdaj jih ni bilo toliko, sedaj so pa pač drugačni časi. Kar je pa bilo moških v kavarni, so nosili vsi v črno rogovino obrobljena očala in vsi so brali »Jutro«; nekateri so imeli pa »Jutro« v žepih tako, da jim je ven gledalo.

Ta reč se mi je zdelo čudna. Človeku namreč, ki nima drugega opravka kakor da prodaja po

svetu zijala, se zdi marsikaj čudno, posebno če je že od svojega rojstva naprej tako nekolikani neumen kakor sem jaz. Jaz sam sicer tega ne verjamem, ampak ljudje pravijo tako in zato bo že res tako. To očitanje me je že večkrat zabolelo, ampak kar je, to je. Premišljeval sem sicer že dolgo, kako bi to bolezen odpravil, pa vsi zdravniki niso našli nobene prave medicine zame.

Pretekli četrtek, v kavarni, sem pa le prišel na pravi recept. Pri sosadni mizi sta se namreč pogovarjala dva gospoda s črno obrobjenimi naočniki o inteligenci. Nimam sicer navade prisluškovati tujim pogovorom, ampak pogovor o inteligenci me je le zanimal. Eden izmed gospodov je namreč rekel (med drugim): »Vidiš, ali ti nisem vedno pravil? Moda, sport, gledališče, kino itd., vse to je lepo in kdor se za vse to zanima, je že inteligent. Dovolj pa to še ni; če hočeš biti res inteligent, moraš brati vsak dan tudi »Jutro«.

Pri teh besedah se je tudi meni zasvetilo. O, da se mi ni že zdavnaj prej! Koliko bridkih ur bi si bil prihranil!

»Da« sem začel premišljevat, »ta dva gospoda imata prav! Kdor ne gre z modo in ne nosi najmodernejše kravate, kakor mu jo nasvetuje mladi, polizanji prodajalec, ta je navadna packa, ne pa inteligent. In kdor ne pozna vsaj po imenu vseh športnih veličin in filmskih svetilk, kdor ne pozna vseh rekordov in vseh gledaliških botrov in baletnih strickov, ta ne spada v »inteligentno« družbo. In kdor ne plačuje redno »Jutro«, ta še med barabe ne spada, nikar med inteligenco.«

Tako se mi je zasvetilo takrat v možganih, v četrtek v kavarni. Nekdaj, v svojih mlajših letih, ko »Jutra« še sploh ni bilo in torej tudi nihče inteligentem ni mogel biti, sem verjel vse drugačne

Od Soče čez Zilo

Kulturne razmere v fašistični Italiji

Kolikokrat beremo po vseh mogočih časopisih, kakšna kultura da je zavladala pod Mussolinijevim režimom v Italiji. Koliko kurzov za analifabete da prireja fašizem! Koliko da se briga za izobrazbo širokih množic! Zdal pa beremo v "Osservatore Romano" od 5. t. m., kako da so se zbrale v neki provinci čistilke riža na običajno sezono, kako da so se med nje podali misijonarji in kako jim je uspelo pripraviti 8 delavk, starih nad 20 let, za sveti krst in birmo. Obred je bil zelo slovesen in vsem

so stale solze v očeh. Je pa še precej takih čistilk riža, ki še niso krščene. Posebno sijajno spričevalo za kulturne in socialne razmere, ki vladajo v Italiji, katero vodi duce, to gotovo ni. Ali ne bi bilo boljše, če bi Mussolini tiste pandurje, ki jih pošilja v Istro izobraževal ne še itak visoko izobraženo ljudstvo, obdržal v Italiji sami, da tam širijo kulturo med toli znamenarjeno laško ljudstvo, med katerim se nahajajo še nekrščene ženske!

Slovinci so povsod prvi

Na telovadsko-atletski tekmi dopolavoristov, ki je bila te dni v Rimu, so dobili prvo klasifikacijo in darilo dopolavoristi iz Polstoje in sicer so to: Zoran Edvard, Šuban Alojz, Jurca Jožef, Premru Dušan, Škerjanc Edvard, Sušelj Rafael, Jurman Gabriel, Marinčič Stanislav in Vilhar Maks. Sami Slovenci!

Počastitev renegata

Veliko slavnost si je zopet zamislil režim na našem Krasu. V nedeljo 8. t. m. so se zbrali v Dutovljah topničarji, da prisostvujejo ustanovitvi sekcije rezervnih topničarjev, ki si je nadela ime po znanem Jožefu Cerkevniku, kateri je bil 1928 od nezane roke ubit kot eden prvih kraskih renegatov, ki je pristopil k fašistom. Prišel je tudi zloglasni tržaški prefekt Tiengo in sploh vsi fašistični tlačitelji našega ljudstva iz Trsta. Res poseben okus imajo Lahji, da svoja društva ovekovčujejo s takimi imeni!

Kitajci v Trstu

Kitajsko odposlanstvo je obiskalo 5. t. m. Trst in Tržič, kjer si je ogledalo ladjedelnice. Brez dvoma je šlo za to, da bi dobile ladjedelnice naročila iz Kitaja. Kitajska je dobila te dni veliko posojilo iz Amerike, ki se bo porabila predvsem za vojaške namene. Italija dela na to, da bi Kitajci dali zgraditi v Tržiču nekaj bojnih ladij, da se nekoliko omili velika brezposelnost.

Kako naj vlada prijateljsko razmerje z Avstrijo

Krvnik slovenstva na Koroškem Nesramna izzivanja z žaljivimi letaki - Šola, naš sovražnik

Rak-rana koroškega slovenstva je slej ko prej potujčevalna šola. Sedaj velja šolska dolžnost na koroškem za vsakega otroka polnih osem let. Otrok, ki še ni začel hoditi s šestim letom v šolo, mora potem začeti v šoli, tudi ko je že dopolnil štirinajsto leto, tako da obiskuje osnovno šolo polnih osem let. — Brž ko otrok pride k paleti in potem celih 8 let v potujčevalnico! To ne more ostati brez silnega vpliva na otroke! In kakršni otroci — tak bodoči rod! Potujči mladino in potujči si narod! Kajti ta šola je po vsem svojem bistvu: raznarodovalnica! To je pravi slovenoder za koroške Slovence! To je rabelj in grobokop za Slovence na Koroškem!

Nemci so obljubili pred plebiscitom na seji deželnega zbora v št. Vidu ob Glini Slovincem vse narodne pravice, če glasujejo za germansko državo. Obljube niso izpolnili! Slovensko dečo pošiljajo v najhujšo raznarodovalnico! Potujčeti hočejo naš narod na Koroškem. O tem ni najmanjšega dvoma. Če bi nemški otroci v Jugoslaviji morali hoditi v tako šolo, bi Nemci zagurali krič, da bi odmevalo po vsem svetu. Ta koroška šola, ki mora vanjo pohajati slovenska deca, je v resnici kulturne škandal! Slovenski otrok se samo v 1. oddelku 1. razreda uči slovensko brati, potem pa nič več. Računstvo pa je že od vsega začetka nemško. Pelje tudi. Ko pa je otrok 8 let star, v šoli učitelj z njim ne govori več slovensko. Kar se je v 1. oddelku 1. razreda naučil slovensko brati, to kmalu pozabi, ker se ves nadaljnji pouk vrši samo nemško in z gotskimi črkami. Slovenski otrok za-

puti šolo, pa ne zna ne slovensko brati, ne pisati!

Skozi cel majnik in še dalje so veseli po slovenskih vaseh Koroške Schulverein-Südmarkti lepaki: Grenzland in Not. Kje je tisti: Grenzland in Not? Poznamo en tak: Grenzland in Not, to je slovenska Koroška. To je res: obmejna dežela v stiski! — Na lepaku je slika: Tram preko ceste in preko tega trama stegujejo otroci svoje roke. Njihov materinski jezik je v nevarnosti! Ali se res nahajajo nemški otroci v Jugoslaviji v taki stiski in sili? Lahko so letos pustili lepo pri miru Poleg omenjenega plakata pa je nalepljen ponekde še eden, opremljen z dvema slikama:

Na eni: Slovensko vojaštvo strelja na Nemce v Mariboru januarja 1. 1919. Ubil Nemec leži sredi ceste.

Na drugi: Trgovina z zamazanim nemskim napisom in na steni napis: Doli z Nemčurji! Poleg teh slik hujskajoče besedilo, kako slabo se Nemcem godi v Jugoslaviji. Besede: "Doli z Nemčurji" pa so prevedene z: "Nieder mit den Deutschen!" To je navadna sleparija in ogabna hujskarija! Nemčurji niso Nemci, marveč Slovinci!

Dne 27. majnika t. l. oz. na praznik Presv. Rečujega Telesa, ker je 27. V. deželno, so po vsej Avstriji obhajali tzv. "Jugendtag" (mladinski dan). Po več šol skupaj je imelo na prostem igre. Ne sportne igre, marveč igrokaze so predvajali, pravljice itd. In peli so. A vse nemško! Vsi slovenski otroci so pod vodstvom učiteljskega morali igrati in peti nemško, samo nemško, kakor bi bili sami rojeni Nemci!

Slovenec s severne meje:

Bratom Poljakom

K žalostnemu dejstvu, da se Poljska oddaljuje od Francije in Male zveze

V časopisih beremo: Poljska se odmice Franciji in Mali zvezi. Poljska hoče napeljati nemški imperializem v Podonavje, na Balkan in v Rusijo. Tako časopisne vesti.

Na to par pripomb. Prvič, kar se tiče Francije, Slovinci smo bili boji z germanstvom na Koroškem. Mi smo terjali našo zemljo, Nemcem nismo hoteli ničesar vzeti. Terjali smo zase slovenski del Koroške, kakor ste Vi, bratje Poljaki, terjali zase poljski del Zgornje Slezije. In kdo je tedaj zagovarjal naše upravičene težnje na Koroškem in kdo Vaše upravičene težnje na Koroškem? Bili so to Francozi. Mi smo imeli na Koroškem samo enega prijatelja, ki se je potegoval za nas, to so bili Francozi. Ni bila njihova krivda, če nismo uspeli. Mi smo jim hvaležni. Hvaležnost je dolžnost. Dolžnost posameznika in celih narodov. — Poljaki so znani kot viteški narod. Ne moremo si misliti, da bi ta narod pozabil na dolžnost hvaležnosti nasproti onim, ki so mu pomagali v stiski in sili. Zdi se nam to enostavno nemoženo.

Drugič, Etična dolžnost je, da brat pomaga bratu. Etična dolžnost je tudi, da pomagamo tistim, s katerimi nas vežejo vezi sorodstva po krvi in jeziku. Sorodstvo obvezuje, sorodstvo nalaga dolžnosti. Kakor pravi Francoz, da nobena obližira, tako je nesporno, da obližira tudi sorodstvo. Četudi mi na bratu ni kaj po volji, moj brat je in imam nasproti njemu dolžnosti. Sorodstvo je sorodstvo.

Isto je pri narodih. Narodom, s katerimi nas veže sorodstvo krvi in jezika, smo dolžni

večjo ljubezen. Ali naj še ne bo konec stare pesmi o slovenski neslogi? Slovenski narodi imamo dolžnosti drug proti drugemu. Etične dolžnosti, ki temelje v naravi in jih predpisuje tudi krščanski etični zakon. — Slovenska zemlja Slovanom, se glasi naša pravična in upravičena zahteva. Nočemo ničesar tujega, a svoje zemlje si ne pustimo vzeti. In pri stremjenju, da ohranimo, kar je našega, se moramo Slovani medsebojno podpirati. Ali sine slovenski narod biti brezbrizen ali celo sodelovati pri tem, da se tuji polaste zemlje drugega slovenskega naroda? V smislu dolžnosti, ki nam jih nalaga medsebojno sorodstvo krvi in plemena, nikdar! Vi ste srečni, da ste dobili nazaj Vašo poljsko zemljo. (Pri vsem tem je ostalo še okrog milijon Vaših sonarodnjakov pod tujskim jarmom, od katerih pohaja, po časopisnih vesteh, samo 2000 poljskih otrok v poljske šole!) Ali bi si Vi mogli želeti, da bi prišla slovenska zemlja drugih slovenskih narodov pod tujsko peto? Poznamo Vašo plemenitost, da kaj takega ne morete želeti. Če Nemcem manjka zemlje, ali si morajo vzeti naš slovensko zemljo? Ali ni še dovolj prazne zemlje na svetu? In bivše nemške kolonije.

Za vse Slovence veljajo besede našega slovenskega Sienkiewicza: "Velik bo Sloven, bival bo v mirnih lišah, rejene bodo njegove črede, svobodno sonce mu bo svetilo leto in dan, če bo složen z brati. Inače pride tujec, postavi mu peto na tilnik — in svobodni narod postane roba (Finžgar, Pod svobodnim soncem). — Slovenec od severne meje.

Divji mrijsci:

Nova šiba Australije

Pred 160 leti je ladja slavnega svetovnega raziskovalca in populnika Jamesa Cooka na severovzhodni obali Queenslanda (Avstralija) naletela na čer in se pri tem tako hudo poškodovala, da jo je moral Cook zapeljati v ustje neke reke, da jo popravi. Popravilo je trajalo precej časa. Zato je Cook spustil svinje, ki jih je imel na ladji za provijant, na prosto, da bi se paste. To je bila pač največja neumnost, ki jo je slavni mož napravil v svojem življenju.

Kajti nekaj svinj je ušlo v avstralski pragozd, kjer jih niso mogli več najti. Cookove svinje niso bile navadne domače svinje, ampak napol divje, kl jih je Cook nalovil na svojem potovanju na nekem otoku. Njihova posebnost je bila, da so se silno hitro množile. Iz desetorice pobežlih svinj se je v teku desetletij razvilo celo plemo največjih in najbolj divjih svinj, kar jih pozna živalstvo: dva metra so dolge in meter visoke ter imajo po 20 centimetrov dolge čekane, ki so ostre kakor britve in ki se jim ne more ustavljati nobeno živo bitje. Svinje so si popolnoma osvojile severovzhodni del Queenslanda, po katerem se jih potika na tisoče. Večina tam živečih gozdnih sesalec so svinje povsem iztrebile. Kar je bilo farm in naselbin, so jih v teku desetletij povsem opustošile. Mnogo ljudi je našlo smrt pod ostrimi čekani teh zverin.

Avstralija nima nobenih roparskih zverin. Domači sesalec so prešibki, da bi se mogli zoperstavljati tem merjascem. Dingo, neke vrste podivjan volčji pes, živi v drugih predelih Avstralije in bi se temeljito premislil, preden bi napadel divjega merjasca ali celo čredo. Tako je bil edini sovražnik svinj avstralski domačin, ki se je boril z zverjadjo s kopljem in bumerangom. Toda, ko so začeli prodirati belci čedalje bolj v notranjost dežele, je izgini tudi ta sovražnik zverin. Posled je skoro nihče ni več brizgal zanje. V kratkem času so se razmnožili tako, da so postale prava nadloga.

Tedaj je posegla vmes queenslandka vlada. Postavila je za pobijanje te nadloge poseben urad, ki je organiziral pohode lovec na to zverjad. Razpisali so celo nagrade na posamezne glave. Mnogo lovec se je spravilo na ta silno nevaren posel. Mnogi še danes dobro živijo od pobijanja svinj, toda mnogo pa jih je našlo tudi smrt pod neusmiljenimi čekani teh zverin, ki svoje življenje precej drago prodajajo.

Neki lovec, Patterson po imenu, je nekega dne na obrežju reke Loure iskal priamne divjačine za kosilo. S seboj je imel slugo-domačino Harryja. Naenkrat je zagledal Patterson divjo svinjo, obkroženo z mladiči. Pomeril je s svojo puško in že začetil v nosu ščegetanje duha okusne svinjske pečenke. Tedaj pa je njegov sluga tako pretresljivo zakričal, da se je Patterson ozrl. Iz nekega grma je planil velik merjasec in napadel oba. Harry je brž splezal na bližnje drevo in tudi Patterson si je poiskal zavetje na veji nekega drevesa. Toda komaj je odskočil od tal, se je že pognal merjasec za njim, pa ga k sreči ni več dosegel. Nato je zver naskočila deblo drevesa in ga začela obdelovati s svojimi čekani. Ko pa je videla, da nič ne opravi, je začela tekati okrog drevesa in divje krulila. Patterson je merjasca z dvema stre-

loma podrl. Tedaj je Harry veselo zakričal in skočil z drevesa. Pograbil je kol in začel udrihati po na tleh ležečem merjascu. Toda komaj je padel prvi udarec, je merjasec kakor blisk šinil pokonec in navahil na Harryja. Ta se je spustil v divji beg. Toda zver je bila hitrejša. Patterson je brž skočil z drevesa in se trikrat ustrelil na merjasca. Vsakokrat ga je zadel, toda vse skupaj ni nič pomagalo. Zver je Harryja dotekla in mu z eno samim zamahom strahovitih čekanov odtrgala levo nogo od telesa. Takoj nato se je obrnila in navahila na Pattersona, toda temu se je posrečilo, da jo je že z dvema streloma usmrtil.

Izkušeni lovec na divje svinje sklopljajo le tedaj na merjasce, ako je v bližini primerno drevo, na katero se lahko rešijo, če je treba. Toda tudi drevo ne pomeni vedno rešitve. Neki lovec je v pogorju Mellwright na bregu pred ranjenim merjascem splezal na vejo. Toda veja se je odlomila in lovec je padel na tla pred razjarjeno zver. Čeprav so njegovi tovariši merjasca obšli s ploho strelcev, je vendar ta nesrečnosa v trenutku tako razmesaril, da je bilo po njem.

Zelo napeto pustolovščino z divjimi svinjami pa je doživel pred kratkim neki lovec, Browning po imenu, ki je na obrežju reke Daintree iskal svojega izgubljenega konja. Naletel je na čredo divjih svinj, sestojajo iz starih dveh in mladičev. Brez pomisleka je ustrelil v čredo. En mladič je padel, drugi pa so se razbežali. Toda na mestu šla ostala še oba stara, od katerih je eden takoj navahil na loveca. Ta se je v zadnjem hipu rešil na vejo bližnjega drevesa. Toda, ko je splezal na vejo in se je pripravil na ugoden strel, je opazil nekaj, kar mu je spravilo vse lasje na glavi pokoncu. Po veji se je plazila velika črna kača, ki je najbolj strupen plazilec Avstralije. Pograbil je svoj klobuk in začel udarjati z njim po kači, da bi jo spravil v vejo, toda kača je z neizproseno gotovostjo lezla proti njemu in se pripravljala na smrtonosen pik. Lovec je stal pred dvema načnoma smrti. Kačji pik je bil sigurna smrt, spopad z merjascom na tleh pa verjetna. Odlučil se je za zadnje. Ko je kača dvignila svoj vrat k piku, je odskočil z veje na tla, kjer ga je prikaoval merjasec. Browning je vrgel svojo puško na tla in tekel proč, kar je mogel. Morda bi dosegel drugo drevo, če se ne bi pri luku spotaknil in padel. Merjasec je bil že čisto blizu. Lovec se je brž pobral, toda pri tem je njegovo desno nogo prešinila bolečina: bila je zvinjena. V obupu je pograbil veliki kačen, ki je ležal na tleh, in ga z vso močjo vrgel proti zverini. Zadel jo je v hrbet in to ga je rešilo. Za nekaj trenutkov je zverina obstala, toda v tem se je že približala rešitev za loveca. Drugi merjasec je šinil mimo njegovih oči in se zakadil v svojega tovarisa. Med njima je nastal strahovit boj, ki ga je Browning izkoristil in šepaje odhitel na varno. Še danes ne ve, zakaj sta se oba merjasca med seboj spopadla.

Kljub vztrajnemu pobujanju divjih svinj v Queenslandu pa bo trajalo še precej dolgo, preden bo prenehala ta huda nadloga. Tamkašnji ljudje prav gotovo niso hvaležni Cooku, da jim je nehote naprtil tak križ.

Vladar dveh držav

Ibn Saud in njegova dežela

Kraj Vahabitov Ibn Saud je, kakor so poročali listi, sklenil s svojim sovražnikom jemenskim imamom »mir prijateljstva in dobrega soselstva«. S tem je bila končana vojna, ki je zelo vznemirjala Arabijo in nekatere velesile. V naslednjem prinašamo o Ibnu Saudu in njegovi malo znani deželi nekaj podatkov.

Perzijski zaliv. Obrežje, ob katerem so moreš peljati z jadrnico tedensko samo enkrat, se razteza od Kuejta, največjega naravnega pristanišča zaliva mimo dvajset, trideset malih krajev okoli dva tisoč kilometrov daleč do mesta Maskata. Vzhodno obrežje Arabije, nekdanj domovina Karimatov.

Sušnji te nesejo na obrežje in z ramen skočijo takoj v puščavo. Par dareljevih paln, čisto osamljenih, se dviga med peskom in jasnim nebom. Druga ne vidiš. Samo v daljavi opaziš nekaj peščenih višin, hiš in vitek minaret. Mož s čudovito lepim bodalom pozdravi potnika. Ponujeni tobak zavrne. V državi Vahabitov je prepovedano kadati. Kdo je prepovedal?

Abd-al-Asis Ibn Saud, vladar države, imam Vahabitov, sultan Nedžda in Hedžasa, gospodar Meke in Medine — najpomembnejša, v južnoarabski vojni največkrat imenovana osebnoel, ki se je vse boji. Zgodovina tega moža je prav tako pustolovska kakor oblast, ki jo ima sedaj v rokah. Kol deček je moral v pregnanstvo. Severoarabska vladarska družina Ibn Rašidov je osrednjearabski dinastiji Ibn Saudov ugrabila njeno državo Nedžd. Glavno mesto Nedžda, er-Rijad, je prišlo v roke Ibn Saudov. Mladi Ibn Saud je sovražil Rašide in hotel zopet osvojiti državo svoje družine. Manjkala so mu sredstva. Ni mu kazalo drugega, kakor da si poišče zaveznika. Tega je našel v osebi šejka v Kuejtu. Okrog leta 1900 sta udarila, da bi osvojila er-Rijad. Poskus se je izjalovil. Ibn Saud je bil obupan, posebno še, ker se njegov zaveznik ni hotel več umešavati v zadeve družine Saudov. Da bi se znebil mladega moža, mu je dal šejk v Kuejtu za oborožitev armade. Armada je štela 20 mož. Ibn Saud je bil enaindvajseti. Dva tedna so jezдили skozi puščavo. Nedžd je velika država, trikrat tolikšna kakor Nemčija. Ponoči so napadli glavno mesto in ubili namestnika Rašidov. Drugo jutro se je Ibn Saud proglasil za sultana države Nedžd.

Začeli so se boji proti dinastiji Rašidov, ki so trajali 24 let. Leta 1925 je bil Ibn Saud gospodar dvet tretjih arabskega polotoka — in najmočnejši moč doteč naokrog. Zakaj k tema dvema tretjinama spada Hedžas s svojima svetima muslimanskima mestoma. Od konca svetovne vojne, ko so Arabci spoznali, da Francija in Anglija ne moreta držati obljube za ustanovitev velike arabske države, je Ibn Saud pravi prerok arabske neodvisnosti. Ta ideja od Evrope neodvisne Velike Arabije ga je tudi sedaj napotila do vojne proti jemenskemu imamu Jahiu. S priključitvijo južnoarabskega Jemena bi bila namreč vsa obala Rdečega morja v rokah Ibn Sauda.

Sultan dveh držav bi pa Ibn Saud ne postal brez pomoči Anglije. Anglija pa ima zopet v Ibn Saudu močno oporo za varstvo svojih političnih in gospodarskih interesov v bližnjem vzhodu, za varstvo ceste po suhem med Afriko in Indijo, ki je za obstoj britanske svetovnega imperija življenjskega pomena.

Ibn Saud ni samo sultan, marveč tudi imam: vodja Vahabitov, torej verski poglavar reformira-

nega islama, ki je imel že v začetku 18. stoletja velik pomen. V stoletnih bojih so Vahabiti osvojili ne samo veliko ozemlja današnje Arabije, marveč tudi velike dele današnjega Iraka, Palestine in Sirije. Višek svoje moči so dosegli Vahabiti tudi pod Ibn Saudom leta 1810. Čast vahabitskega kralja je ostala od reformacije islama po Abd-el-Vahabu leta 1706 vedno pri Saudih. Ko so pa leta 1820 Vahabiti poskušali osvojiti Egipt, je posegla vmes Turčija. Po težkih bojih so Turki takratno glavno mesto Vahabitov, Darijo, osvojili in enega od Saudov v Carigradu obesili.

Vahabizem je danes zopet najmočnejše izmed arabskih zibanj. Njegovi politični cilji so isti: ustanovitev Velike Arabije med Sredozemskim in Arabskim morjem, med Rdečim morjem in Perzijskim zalivom.

Med Arabci velja Ibn Saud za vzor politika osebno poštenosti, med Evropejci pa za pretkanega intriganca, ki je vsako pogodbo, ki jo je moral skleniti z Anglijo, drugi dan s tajno protipogodbo s Francijo ali kakšno drugo državo v lastno korist razveljavil. Sveda to ni noben dokaz proti njegovi osebni poštenosti, ampak samo dokaz, da je Ibn Saud izredno pretkan diplomat.

— Pri motenju prebave, bolečinah v želodcu, gorečih, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženi za delo povzroči naravna »Franz-Josef« grencica odprtje telesa in pozivi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, po zavzvanju »Franz-Josef« vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. —

Sreča v nesreči

Jaka se je spodtaknil in padel na pločnik. Posledica padca je bila velika bunka na glavi.

»Pa imam res srečo,« pravi Jaka. »Nedavno sem podedoval klobuk, ki mi je bil prevelik. Sedaj mi bo vsaj prav.«

Po receptu se je ravnal

»Zdravnik je moji ženi predpisal zrak, v katerem je mnogo soli.«

»Torej odpotuješ z njo na morja?«

»Ne!... Svoji dobri ženki sem obešil posušenega slanika na ventilator.«

V gledališču

V gledališču je bila premijera nove drame. Avtor se za zastonj ves razburjen pogovarja z ravnateljem.

»Bo li moja drama dobro obiskana, gospod ravnatelj?«

»Kajkate. Čez tri minute se začne predstava. Imate še toliko časa, da se lahko vsakemu obiskovalcu osebno zahvalite, da je prišel...«

Skrivnost

Sin, ki je spet napravil veliko neumnost: »Oče, govoriti moram s teboj med tremi očmi.«

»Med tremi? Zakaj pa ne med štirimi?«

»Ker boš moral eno zatianiti!«

Spot

„Primorje“ v Bukarešti

Bukarešt, 8. julija. m. Prvi dan lahkoatletskega dvomatcha med ljubljanskim Primorjem in bukareštansko reprezentanco, ki jo v glavnem predstavljajo člani »Viferula« in »Dacia«, je prinesel Slovencem sijajno zmago. Slovenci so dobili 34 točk, Bukareštanci pa le 18. Glavni rezultati so sledeči:

Tek na 200 metrov: 1. Kovačič (Pr.) 22,5 (jugoslovanski rekord znaša 22,4); 2. Romun Jerbake; 3. Cerar (Pr.).

Troskok: 1. Cerar (Pr.) 13,49 m, 2. Korče (Pr.) 12,92, 3. Golbiš (B.) 12 metrov.

Lahkoatletski miting SK Korotana

Ljubljana, 8. julija.

Mladi in agilni sportni klub Korotana na Rakovniku v Ljubljani je priredil sinoči propagandni lahkoatletski miting, katerega so se udeležili tudi nekateri lahkoatletski SK Ilirije. Bil pa je to obenem prvi miting kluba sploh, kajti za lahkoatletiko so se začeli baviti člani kluba šele v zadnjem času. Četudi nima klub pravih prostorov, se je vendar v vneju in veseljem lotil dela in je kljub kratki dobi doseglj razmeroma prav lepe rezultate. Če pomislimo, da klub nima niti tekališča, se moramo uspehom teh mladih in idealnih fantov v resnici čuditi. Ko bodo imeli povečano igrišče in ko bodo imeli še tekališče na razpolago, smo prepričani, da bo tudi lahka atletika dosegla ono višino, ki jo želijo njegovi voditelji in ki jo tak klub, kakor je ravno Korotana, tudi zasluži. Prezreti tudi ne smemo izredno agilnih in vnetih gg. sodelujočev na Rakovniku, ki gredo fantom vedno in povsod na roko ter jih ne vodijo samo duhovno, ampak skrbijo tudi za telesno vzgojo fantov in za njihovo zdravje. Duša vsega gibanja pa je seveda izredno delavni k. Skuhala, ki je eden največjih prijateljev mladine in sportnega gibanja med fanti.

Miting, pri katerem so sodelovali tudi nekateri člani sodniškega zbora JLAZ, je razmerno hitro potekal, saj se je v dobrih dveh urah razvil ves program, le triskok je vsled teme moral odpasti. Zato pa se je dodal tek na 1500 m, ki ni bil prvotno v programu. Rezultati so sicer še začetniški, vendar, kdor pozna igrišče in kdor pomisli, da goji Korotana šele par mesecev lahkoatletiko, ta mora biti uspehov v resnici vesel!

Klubski dan SSK Maratona v Mariboru

Maribor, 8. julija.

Agilni SSK Maraton je priredil danes svoj klubski dan, na katerem sta nastopili tudi težko in lahkoatletska skupina kluba. Klubski dan se je vršil na Mariborskem otoku. Prisostvovala mu je ogromna množica občinstva, ki je s silnim zanimanjem sledila borbi. Današnji klubski dan na Mariborskem otoku je pokazal, da je Mariborski otok zelo primeren za take prireditve in zato je pričakovati, da bo mariborska občina razumela delo klubov in njihove nastope na Mariborskem otoku podprla s tem, da jim popusti na svojih taksah. Povdariti pa moramo sledeče dejstvo: SSK Maraton je danes nastopil čisto sam. Vsi klubi so bili povabljeni, vendar pa se ni odzval nobeden. To gotovo ni v interesu mariborskega sporta in njegovega razmaha.

Še nekaj zanimivosti iz borbe Baer-Carnera

Precej denarja je prinesla prirediteljem borba med svetovnim bokserjem Baer-om in Carnero. Tolikšne vstopnine niti največji optimisti niso pričakovali. Toda uboga bokserja sta prejela prav malo, kajti vse so jima pobrali razni upniki itd. Po vseh odbitkih (stroški, davštine itd.) je prejel Carnera 37,5 odstotkov, to je okoli 7 milijonov dinarjev, znagovalec Baer pa 12,5 odstotkov, to je okoli 2.400.000 Din. Toda Carnera je moral oddati Miss Tersini takoj 700.000 Din, Baerovo blagajno pa je Miss Shirley Labelle enostavno zaplenila, kateri mora plačati Baer 2.200.000 Din. Finančna plat — kakor vidimo — ni bila nič ugodna za bokserja, sportna pa za Carnero še manj. Poglejmo še nekatere podrobnosti iz te bitke.

Neki ameriški list je zabeležil, da je Baer z veliko porejjo sreče zmagal. Kajti Carnera je že v prvi rundi dobil težjo poškodbo na nogi, ki mu je močno zatekla. Zdravniki so to ugotovili ter obenem izjavili, da Carnera 14 dni sploh hoditi ne bo mogel. Da je Italijan v takem stanju preстал 11 rund, je čudno, akoravno je tak orjak. Do 11. runde je šlo, naprej pa ne več, kljub nadčloveškim naporom Carnera, ki je večkrat padel na tla, četudi ni bil zadet.

Po borbi je bil italijanski orjak močno potr, kar se mu je zelo poznalo na obrazu. Obraz je imel zatečen, nos je bil v takem stanju, da ni bilo mogoče spoznati ali ina strto kost ali ne, njegova desna noga pa je bila vsled oteklina še enkrat debelejša kot običajno. Občinstvo se je čudilo, da se je Carnera v tem stanju sploh podal v borbo, kajti on bi moral uvideti, da nima prav nobenih izgledov za kak uspeh. Baer je bil v taki premoči, da bi lahko v vsaki rundi prisilil Carnero k. o. h kapitulaciji. Toda Carnera je vztrajal in občinstvo je samo zahtevalo, da naj se borba prekine. — Vendar upa Carnera, da se bo kmalu zopet boril s sedanjim svetovnim prvacom, kateremu misli iztrgati največji naslov v boksaerskem sportu.

Družinsko lahkoatletsko tekmovanje deklet

Prihodnjo soboto in nedeljo se vrši na igrišču ASK Primorja lahkoatletsko tekmovanje družin za državno prvenstvo, ki ga priredi oziroma organizira v Ljubljani TKD Atena. Na tekmovanje, ki bo zelo zanimivo in za katero sta prijavila oba ljubljanska kluba, Atena in Ilirija, rekordno število tekmovalk (78), se še povrnemo. Za danes omenimo samo še to, da se prično borbe v soboto ob 17, v nedeljo pa ob 9.30.

Amerikanci k nam, Finci pa tja. Finski lahkoatletski so se podali na svojo turnejo v Južno Ameriko v Rio de Janeiro. Ta mso dosegli te-le rezultate. Na 3000 m čez zapreke je zmagal Iso Hollo v času 9:20,1; na 110 m

Metanje krogle: 1. Kleut 13,17 m, 2. Purčug (B.) 12,14 m.

Tek na 800 metrov: 1. Krevs (Pr.) 1:59,2, 2. Lacuseanu (B.) 2:08. Krevs je izenačil rezultat z jugoslovanskim rekordom, ki ga je leta 1932 postavil Franjo Tučan.

Stafeta 4 krat 100 metrov: 1. Primorje (Sušteršič, Cerar, Skok, Kovačič) 44,4.

Ljubljanci so napravili na bukareštansko prebivalstvo najlepši vtis. Tekme se danes nadaljujejo.

Doseženi so bili ti-le rezultati:

Skok v daljavo z zaletom: 1. Stegu (Ilirija) 5,61 m; 2. Beranek (Korotan) 5,47; 3. Jenko (Korotan) 5,07; 4. Petrovič (Korotan) 4,88; 5. Hribar (Korotan) 4,58.

Predteki na 60 m (11 tekmovalcev): 1. Banko (Ilirija) 8,00 sek.; 2. Jenko (Korotan) 8,01 sek.; 3. Purkart (Korotan) 8,02 sek.; 4. Petrovič (Korotan) 8,02 sek.; 5. Safošnik (Ilirija) 8,03 sek.; 6. Poženel (Korotan) 8,03 sek. Za finale so se plasirali vsi omenjeni.

Metanje diska: A. Juniorji: 1. Safošnik (Ilirija) 24,40 m; 2. Tavčar (Ilirija) 23,40 m; 3. Borštinar (Kor.) 22,85 m; 4. Megušar (Il.) 22,45 m; 5. Poženel (Kor.) 19,79 m. — B. Seniorji (trije tekmovalci): 1. Banko (Il.) 33,45 m; 2. Beranek (Korotan) 25,05 m.

Skok v daljavo z mesta: 1. Stegu (Il.) 2,76 m; 2. Beranek (Kor.) 2,48 m; 3. Jenko (Kor.) 2,47 m; 4. Poženel (Kor.) 2,42 m; 5. Češnovar (Kor.) 2,35 m; 6. Borštinar (Korotan) 2,19 m.

Tek na 3000 m: A. Juniorji: 1. Tavčar (Il.) 10:44,0; 2. Hvale (Kor.) 3. Blaznik (Kor.). — B. Seniorji: 1. Berlot (Kor.) 10:48 2/5.

Skok v višino z zaletom: 1. Češnovar (Kor.) 1,50 m; 2. Stegu (Il.) 1,50 m; 3. Beranek (Kor.) 1,35 m; 4. Poženel (Kor.) 1,30 m; 5. Safošnik (Il.) izstopil.

Finale na 60 m: 1. Banko (Il.) 7,09; 2. Jenko (Kor.) 7,09 (za prsa zadaj).

Tek na 1500 m: 1. Megušar (Il.) 5:08,5; 2. 2. Glavnik (Il.) 5:08,5 (za prsa zadaj); 3. Trček (Kor.) (pol runde zadaj).

Stafeta 4x235 m: 1. Ilirija 2:15,2; 2. Korotan 2:20,2.

Doseženi so bili sledeči izidi:

Rokoborba. Subjuniorji: Dolinšek je zmagal Fesela. V bantam skupini je Fornečič zmagal Jagarja s tušem. V peresni skupini je Bobič zmagal Uzarja s tušem. V lahki skupini je Verbošt tuširal Hrastnika. V welter skupini je Cokan I. zmagal Cokana II. s tušem. V polteški skupini sta se borila neodločno Pirhar in Fišer.

Lahka atletika: tek 1500 m: Strucelj 4,34; Seidler 4,36; Kangler 4,36,1; Resman 4,45.

Hoja 5000 m: Skamlec 27,8, eno petino; Kebrič 28,52 dve petini.

Stafeta: 4x800 m: 1. Stangl, Seidler, Kangler, Strucelj, 9:29, 3 petine; 2. Skamlec, Resman, Košir, Lašič, 10,21, 1 desetina.

Skok ob palici: Kangler 2,90, Heller (član SK Rapida) je startal izven konkurence 2,90.

čez zapreke pa Sjøsted v času 14,9; v kopju je pripadlo prvo mesto Akarotu z metom 63,8 m. Isti atlet je zmagal v suvanju krogle z metom 14,09 m; v skoku v višino pa si je priboril prvo mesto Kotkas s skokom 1,85 m.

Rekordom ne pušče živeti. Kakor poročajo iz Amerike, je bil dosežen pri nekem mitingu v Fresno nov svetovni rekord v skoku v višino. Pri tem mitingu je namreč atlet Walter Marty, ki je že v zaprti dvorani skočil 2,05 m, dosegel višino 2,071 m.

Ameriški lahkoatletci v Evropi. Ameriška lahkoatletska elita se poda letos v Evropo, kjer bo nastopala proti Nemcem in morda še proti kateri drugi državnim reprezentanci. Ti-le zastopniki ameriške lahkoatletike pridejo v Evropo: Zamorec Owens, znani sprinter in skakalec v daljavo, srednjeprerožna Cunningham in Hernboste, skakalec v višino Martin, rekordner v krogli Torrance in zaprekar Hardin.

Svetovne ženske igre se vrše letos od 9. do 11. avgusta v Londonu. Če se jih udeležijo tudi naša država, še ni gotovo. Vsekakor pa bodo te igre nekaj uvod v veliko svetovno olimpijado, ki se vrši čez dve leti v Berlinu. kajti pri letošnjih ženskih igrah se bo že precej videlo, kakšna bo konkurenca med ženskimi sportom in katere ekipe smejo upati na kak uspeh na prihodnjih olimpijskih igrah.

Protibrezbožna razstava

Protibrezbožna razstava je odprta občinstvu od 9—12 popoldne in od 5—7 popoldne. Popoldne se podaljša za dve uri radi ogromnega navala in zanimanja občinstva zanjo.

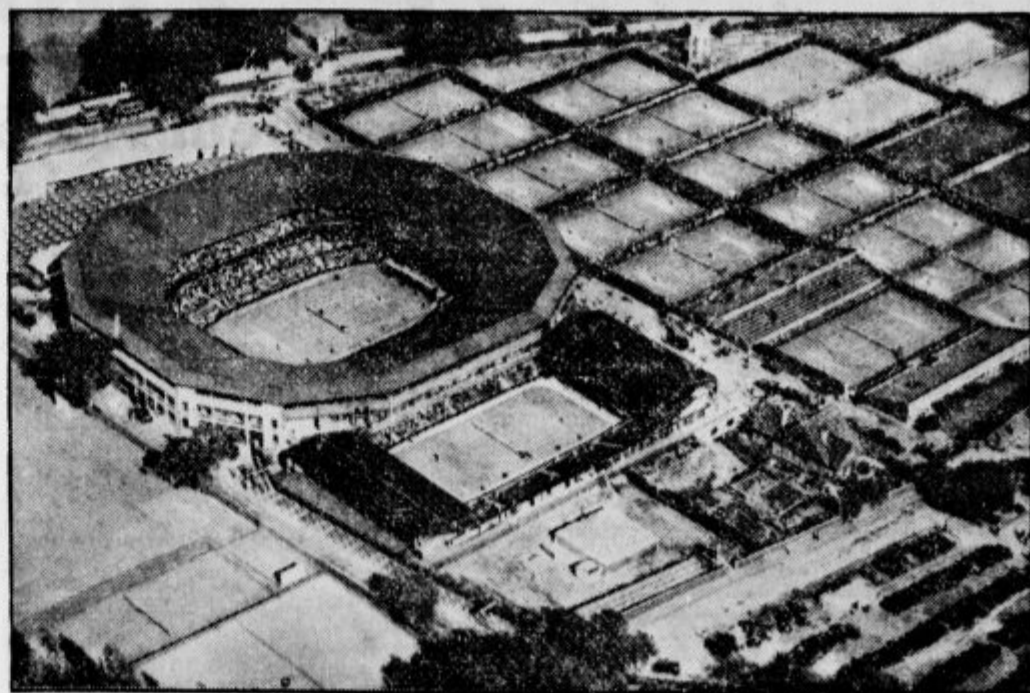
Dve aretaciji

Ljubljana, 8. julija.

Policija je sinoči okrog devetih prijela brezposelnega delavca F. K., ki je po Dravljan nosil in prodajal staro posteljno odejo. Aretiraneec, že znan policiji, je priznal tatvino. Trdil je, da je odejo ukradel nekemu kmetu v Podutiku v senu. Ko so tam vprašali, je kmet povedal, da njemu ne manjka ničesar. Zato prosi policija, naj se oglasi lastnik ukradene odeje. F. K. je bil izročen sodišču.

Ob eni ponoči se je pred vojašnico kralja Petra na Poljanski cesti dogodil mučen slučaj. Mimo vojašnice je šel domov Jerše Anton, ki začasno stanuje v mestni ogrevalnici. V temu je službojuči stražar-vojak zaklical Jeršetu predpisani »Stojte, toda Jerše se ni ustavil. Policija-ovadba pravi, da je bil mož nekoliko vinjen. Jerše je začel vojaka zmerjati z grdimi psokvami; hotel se mu je tudi približati ter mu iztrgati iz rok puško. Stražar je poklical podčastnika — polveljnika straže, ki je upornega Jeršeta odvedel v vojašnico. Odtod so nerodnega oddali policiji, kjer bo pač dobil primerno kazen.

Tekmovanje za svetovno prvenstvo v tenisu

Teniška igrišča v Wimbledonu pri Londonu, kjer se vrši mednarodno tekmovanje za svetovno prvenstvo v tenisu. Levo: S tribunami obdan Centre-Court, kjer se vrše prvenstvene tekme. Poleg so igrišča za vmesne igre

Občni zbor Glasbene Matice v Mariboru

Maribor, 8. julija.

Snoči je bil 15. redni letni občni zbor Glasbene Matice v Mariboru. Za letošnji občni zbor je vodilo v mariborski javnosti splošno zanimanje, ker se je pričakovalo, da bo prinesel končno razčiščenje mučne krize, ki je grozila Matici v lanskem letu uničiti nje rencimiran šolski zavod. Vodil je občni zbor dolgoletni društveni predsednik upokojeni gimn. ravnatelj dr. Josip Tominšek.

Dokazi dela in napredka.

Iz poročil društvenega predsednika in ostalih funkcionarjev je odseval dokaz velikega dela in lepega napredka na kulturno-glasbenem polju, ki ga je vršila Matica v lanskem letu kljub temu, da so ovirali to delo notranji pretresi. Položaj društva pa je, kakor je zatrjeval predsednik v svojih izjavah, sedaj zopet trden. V Glasbeni Matici ima Maribor in vsa severna meja prevažno kulturno ustanovo, ki bi se ji morala posvečati vsa pažnja. Zato je tembolj neumljivo, kako je moglo priti do nerazumevanja od strani

ter se je spravilo društvo v take težkoče. — Lani je Glasbena Matica posvetila svoje sile izključno severnim obmejnim krajem ter je priredila celo vrsto uspešnih koncertov. V notranjem društvenem življenju se zrcali delovanje v izgrajevanju odsekov: pevski odsek si je osvojil nov moderen poslovnik, ustanovil se je artistski odsek, poživil orkesterski, šola se je zaključila z dobrim uspehom in gospodarsko stanje društva je zadovoljivo.

Tajnik Ivan Cvetko, ki je bil zadržan, je sestavil pismeno poročilo: Društvo šteje 325 članov, od tega 117 ustanovnih, 86 gojencev, 102 pevca in 20 godbenikov. Med odseki je vodila vedno harmonija. Blagajnik Vodeb je poročal: Dohodkov je imelo društvo 156.198 Din, izdatkov 123.156 Din, prebitok v gotovini znaša 33.041 Din. Društveno premoženje v inventarju je znatno ter znaša okrog 200.000 Din. Letos se je izplačal tudi zadnji obrok za koncertni klavir, ki stane 45.000 Din. Na predlog revizorja mest. rač. svetnika Štara se je izrekla odboru razrešnica. Radi zadržanosti gospodarja svetnika Škofiča je poročal predsednik: inventar se vodi točno po upravniku, novih nabavk inventarja ni bilo. Knjižničarka in arhivarka Rozmanova je podala izčrpno poročilo iz svojega resora: bogat je zlasti društveni arhiv ter je v notah veliko premoženje. Za koncertni biro in društveno založbo »Struna« je poročal predsednik: koncertni biro je lani radi osebnih izprememb nekoliko odrekel ter je večino koncertov priredil pevski zbor. Predvidena je preosnova na trgovski podlagi in sicer po načrtu, ki ga je predložil pevski zbor. — Založništvo je prineslo društvo nad 1000 Din dohodkov iz odpradaje starih del. V nove založbe se Matica lani ni podajala.

V imenu pevskega odseka je nato podal bilanco dela v preteklem letu njegov predsednik Janko Arnuš. Zbor šteje 25 pevcev in pevk, imel je 28 nastopov in 154.147 Din denarnega prometa. Velika izguba je zadela zbor z odhodom dirigenta prof. Vasilija Mirka. Prisrčne besede, iz katerih se je zrcalilo izredno priznanje zmoglostim in velikemu delu prof. Mirka za Glasbeno Matico, je naslovil nanj predsednik dr. Tominšek. Nazval je, da se lahko s ponosom imenuje doba zadnjih petih let pri Matici »Mirka doba« ter stavljal predlog, da se imenuje prof. Mirk za častnega člana. Predlog je bil sprejet z navdušenim odobravanjem.

Za orkestralni odsek je podal pregledno in izčrpno poročilo njegov predsednik ing. arh. Saša Dev. Našel si je požrvalne sodelavce, ki so lani zopet pričeli graditi znova na oživotvorenju lastnega društvenega orkestra. Na teh temeljih se bo nedvomno dalo v prihodnje zopet zgraditi orkester, ki je bil nekdanj ponos Matice. Artistski odsek, o katerem je poročal predsednik, se je ustanovil šele lani z namenom, da usmerja umetniško vodstvo društva. Zavodova šola šteje 7 učiteljev, vodi jo prof. Ubald Vrabec. Pridobila si je lani zopet dva konservatorista ter se je njen sloves s tem znatno dvignil. Poslovala je normalno kljub oviram ter štela 135 gojencev. Uspehi so bili prav dobri.

Izprememba društvenih pravil se je sprejela v smislu zahtev novega zakona o društvih ter radi ustanovitve posebnega kuratorija društvene šole, ki bo izvršilni organ odbora ter bodo v njem zastopani člani odbora, učiteljstva in staršev. — Članarina se je dočela, kot doslej, na 25 Din.

Kriza v Matici premagana

Matica: Hladek, s temi besedami se je začelo obširno poročilo, ki ga je podal zborovalec odbor in v katerem je podrobno opisal vzroke spora med Matico in ravnateljem njene glasbene šole g. Hladekom-Bohinjskim, označil potek in razvoj dogodkov in svoje napore, s katerimi je skušal in končno uspel rešiti društvo pred hudo izgubo ter mu ohraniti glasbeno-vzgojni zavod. V slovenski javnosti se je o tem tihem zakulisnem boju doslej le malo do-

znavalo, največ še iz polemike v »poslanih« med Matico in g. Hladekom. Radi tega je odbor v svojem poročilu čisto podrobno orisal ves potek: kako je prišlo do nastavitve g. Hladeka, do nesporazumov, ki so imeli za posledico razid orkestra, do nastavitve novega dirigenta pevskega zbora ter končno do spora glede društvene glasbene šole. Prečitala se je tudi korespondenca med g. Hladekom in vodstvom Matice te, se je podala tako nazorna in jasna slika celotnega položaja, ki še sedaj ni povsem razčiščen Ne ve se še namreč, ali bo dobilo društvo državno subvencijo za svojo šolo, ali g. Hladek za svojo nameravano »zasebno« subvencionirano glasbeno šolo. Subvencija znaša 16.000 ter se je lani izplačala g. Hladeku. Glavna kriza pa je vendar že premagana, in sicer v vsakem oziru ugodno za »Matico« in društvo zre lahko s polnim zaupanjem v bodočnost.

Po tem poročilu se je razvnela živahna debata, v kateri se je zlasti razpravljalo o razmerah med Matico in g. Hladekom, nato pa so se vršile volitve. Odbor je predložil, naj se mu poveri funkcija dotlej, da se reši konvencionalno spor med Matico in g. Hladekom, nato pa naj se skliče izredni občni zbor, ki bo izvolil nov odbor. Predlog je bil soglasno sprejet.

Mariborski drobiž

Lavantinski novomašniki. Danes zjutraj so je vršila v stolnici pomenljiva in lepa slovesnost: prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič je posvetil v mašnike 12 bogoslovcev in 2 redovnika. Slavnost se je pričela s slovesnim vzhodom Prevzvišenega ob asistenci stolnega kaplana. V spremstvu se je nahajal tudi rajhenburški opat oo. trapistov p. Epalle. Posvetilni obredi so trajali s slovesnim sv. opravilom od 7 do pol 10, prisostvovala jim je ogromna množica ljudstva ter srečni starši in sorodniki novomašnikov.

Šotorsko mesto v Bistrici. Veliko zanimanje vlada v Mariboru za šotorsko mesto, ki so si ga postavili slovenski skavti v Bistrici pri Limbušu, kjer imajo svoje letošnje veliko taborenje. Danes ob 10 se je taborišče slovesno in oficijelno otvorilo. Zbralo se je k tej slovesnosti mnogo odličnih meščanov, okoličanov ter predstavnikov oblasti. Otvoril ga je starešina mariborskega stega dr. Marinič Fran, ki je pozdravil ministrskega odposlanca okraj, glavarja dr. Senekoviča, zastopnika bana okr. glav. Makarja, župana dr. Lipolda in obč. svetnika Bureša, ravnatelja real. gimn. Herica, prof. klas. gimn. Leskovska, ostale profesorje mariborskih zavodov in predstavnika društev. Razvijal je nato nekatere misli o pomenu skavtizma. Govorili so nato v imenu ministra za tel. vzgojo dr. Senekovič, v imenu bana Makar, župana dr. Lipold, župni starešina dr. Tavčar iz Ljubljane, o pomenu 10 letnice mariborskega stega Jaro Dolar. — V šotorišču živi v 60 šotortih 150 slovenskih skavtov, ki imajo v gosteh 15 Avstrijcev; Poljaki radi zakasnitve še niso prispeli in tudi Čehov še ni. Mladina ostane v Bistrici do 16. julija. — Danes popoldne so imeli razne nastope in igre, zvečer pa skavtsko zabavo. Med skavti in okoličani vlada najlepša harmonija.

Tatovi mleka zopet na delu. Nekaj časa so imeli mlekarji v Mariboru mir pred tatovi mleka, ki so svoj čas čisto po načrtu kradli vrče z mlekom iz vozličkov. Zdaj pa so se taki tički zopet pojavili in danes sta zmanjkala Francu Babiču iz Gačnika na Glavnem trgu iz njegovega vozička dva velika vrča, polna mleka.

Restavrater

strokovnjak, lahko tudi družabnik, se sprejme na gostilno, kjer se veliko proda čez ulico. Centrum Zagreba. Letni promet 1200 hl pijače. Lokal z bogatim inventarjem je primeren tudi za razne glasbene prireditve. Potrebna je odgovarjajoča kavčija ali garancija. Gostilna se lahko prevzame takoj ali po dogovoru. Interesenti naj pošljejo ponudbe na Publicitas, Zagreb pod 37.951. (b)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Hranilne knjižice

prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov (Ljub. kreditne banke itd.) — jemljemo do preklica zopet v račun. A. & E. Skaberne, Ljubljana. (d)

Površina Zdrav. držav znaša 3.026.790 kv. milj, površina dominiona Ks nade pa 3.729.865.

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozicov, stolic, holenderjev, malih dvokoles tricikljev, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne »TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4 Najnižje cene! — Cenik franco.